

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясы
Алматы, Қазақстан, 2019 жыл, 8-11 сәуір

Международная научная конференция
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 8-11 апреля 2019 года

International Scientific Conference of
Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 8-11, 2019

Нұртасов Ш.Е. СЕМЕЙ ҚАЛАСЫ ТОПЫРАҒЫНЫҢ АГРОХИМИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІН ЗЕРТТЕУ ЖӘНЕ ХИТОЗАН-НАТРИЙ АЛЬГИНАТЫ НЕГІЗІНДЕГІ ИНТЕРПОЛИМЕРЛІК КЕШЕН АЛУ	239
Сембек Н.М., Беркинбаева А.С., Серікбай Г.С. ҚОРШАҒАН ОРТАНЫҢ УРАН ӨНДІРІСІ ҚЫЗМЕТІМЕН ЛАСТАНУЫН ЗЕРТТЕУДІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ-ӘДІСНАМАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ	240
Спан А. Ж. ВАКУУМДЫ - ҚАТТЫ ФАЗАЛЫ МИКРОЭКСТРАКЦИЯ ӘДІСІМЕН ШӘЙ САПАСЫН БАҚЫЛАУ	241
Тасмағамбетова А.М., Тоқтағұл С.А. ВЛИЯНИЕ РАЗЛИЧНЫХ ФАКТОРОВ НА УСТОЙЧИВОСТЬ ПЕННЫХ СИСТЕМ	242
Тұрсынов Н. СЕМЕЙ ҚАЛАСЫНЫҢ ТОПЫРАҒЫНА МОНИТОРИНГ ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ ЭРОЗИЯДАН ҚОРҒАУ ҮШІН ИПК АЛУ	243
Хавазы Т.Н., Ибраимов З.Т., Нурғалиева М.А., Токпаев Р.Р. ИЗУЧЕНИЕ ПРОЦЕССОВ ЭКСТРАКЦИИ ИТТРИЯ ИЗ РАСТВОРОВ ВЫЩЕЛАЧИВАНИЯ ФОСФОГИПСА	244
Хамитова С.Е. КҮРІШ АЛҚАПТАРЫНДАҒЫ ТОПЫРАҚТА ҚОЗҒАЛМАЛЫ БОР МӨЛШЕРІН РЕТТЕУ ҮШІН ҚАЛДЫҚСЫЗ ХИМИЯЛЫҚ МЕЛИОРАНТ АЛУ ТӘСІЛДЕРІН ЖАСАУ	245
Шакенова М.Ш., Жұмабай Ф.М. ТЕМІР ЭЛЕКТРОДТАРЫНЫҢ АЙНЫМАЛЫ ТОК ӘСЕРІМЕН КҮКІРТ ҚЫШҚЫЛЫНДА ЕРУІ	246

СЕКЦИЯ 7

ОРГАНИКАЛЫҚ МАТЕРИАЛДАРДЫҢ ХИМИЯСЫ МЕН ХИМИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ ЗАМАНАУИ МӘСЕЛЕЛЕРІ (МАГИСТРАНТТАР ҮШІН)

СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ ХИМИИ И ХИМИЧЕСКОЙ ТЕХНОЛОГИИ ОРГАНИЧЕСКИХ МАТЕРИАЛОВ 247

Abutalip M. SYNTHESIS OF HYDRORNOVICALLY MODIFIED POLYBETAINE (HMPB) 248

Алдабергенова М.А. ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ ТОПЫРАҒЫН СУЛЫ ЭРОЗИЯДАН ҚОРҒАУ ӘДІСІ 249

Ахтаева М.Б. МЕДЕУ ТАУЛЫ АЙМАҒЫНДА ӨСЕТІН *URTICA DIOICA L.* ӨСІМДІГІНІҢ ҚҰРАМЫНДАҒЫ ИЛЕГІШ ЗАТТАРДЫ АНЫҚТАУ 250

Аманбек А.М., Темирбаева А.Т. *INULA BRITANNICA L.* ӨСІМДІГІНЕН БИОЛОГИЯЛЫҚ БЕЛСЕНДІ КЕШЕН АЛУ 251

Amanzholkzy A. SEMIORGANIC TRYPYOPHAN-IODINE COMPLEX AND ITS STRUCTURE 252

ТЕМІР ЭЛЕКТРОДТАРЫНЫҢ АЙНЫМАЛЫ ТОК ӘСЕРІМЕН КҮКІРТ ҚЫШҚЫЛЫНДА ЕРУІ

Шакенова М.Ш., Жұмабай Ф.М.

Ғылыми жетекшісі: техн.ғ.д., профессор Баешова А.К.

ahmadiyeva@gmail.com

Темір қосылыстары өнеркәсіптің бірқатар салаларында, техникада және медицинада өте маңызды рөл атқарады. Оның ішінде темір (III) сульфаты су тазалауда кеңінен қолданылады. Сол себептен темір сульфаттарын алу әдістерін жетілдіре түсу өзекті мәселе деп ойлаймыз. Біздің жұмысымыздың мақсаты темір (III) сульфатын электрохимиялық әдіспен алу. Бұл әдісті іске асыру үшін ең алдымен темір электродтарын айнымалы токпен поляризациялап, күкірт қышқылында еріттік. Айнымалы токпен поляризациялау кезінде әрбір электрод анодтық жартылай периодта ериді және ерітіндіге темір (II) иондары өтеді. Сонымен еру процесі екі жақты іске асырылып отырады. Басқаша айтқанда, еру процесі қарқындырақ жүреді. Осы процесі іске асыру нәтижесінде ерітіндіде темір (II) иондары жинақталады және электролизді ұзақ уақыт жүргізіп, құрамында темір (II) сульфаты бар ерітінді аламыз. Осыдан кейін бұл ерітіндіге тұрақты токпен электролиз жүргіземіз. Бұл кезде анод рөлін қорғасын электроды атқарады, ал катод рөлін титан атқарады. Электрод арасына анионитті мембрана (МА-40) орналастырылады. Электролиз барысында анодта темір (II) ионы тотығады да, ерітінді көлемінде темір (III) иондары жинақталады. Электролиздің оптималды жағдайларын анықтау мақсатында бірнеше тәжірибелер жүргізілді. Мысалы, темірді айнымалы токпен өндеген кезде 1 сағат ішінде электролизер арқылы 0,1 ампер ток өткізгенде, ерітіндіге 104,1 мг темір (II) иондары өткені байқалды. Ал тұрақты токпен алынған ерітіндіні поляризациялау кезінде ток күші 0,1 ампер болғанда, 1 сағатта 95,2 мг темір (III) иондары ерітіндіде түзілді. Ерітіндіге фотоколорометриялық әдіспен анализ жүргіздік. Бұл иондардың шығымы 91,4% құрады. Екінші электролизді ұзақ уақыт жүргізіп, темір (III) сульфатының ерітіндісін жинадық. Содан кейін оны буландырып, тұнбасын алдық.

Ұсынылып отырған әдістің артықшылықтары айтарлықтай. Бұл әдіс кезінде бастапқы шикізат ретінде темірдің металдық қалдықтарын пайдалануға болады. Олар әртүрлі технологиялық процестердің қалдықтары болып табылады. Демек, қолданылатын шикізат қымбатқа түспейді. Процесс бөлме температурасында іске асырылады. Демек, энергия шығыны да жоғары деп айтуға болмайды. Басқа белгілі әдістердегідей азот қышқылы қолданылмайды, сондықтан әдісті іске асыру экологиялық тұрғыдан да тиімді болып есептеледі.